

De relevantie van Yvo vander Vat

Door Peter Kuiters

Nederlandse stadjes. Ze stellen eigenlijk niet zo veel voor. Ja, 's nachts, als het het muisstil is op straat, dan is het mogelijk een voorstelling te maken van de vergane gardeur van het Nederlandse stadjesleven. Eeuwen geleden neergeplante en goed geconserveerde parden versterken de verhalen van het grootse Nederlandse verleden, waarin Nederland economisch en cultureel iets voorstelde. De vrije geest waarde vrolijk rond en onafhankelijk denken was niet meer levensgevaarlijk.

Helaas kent ieder feest een einde en zijn al die pittoreske plaatsjes op de Europese landkaart gedevalueerd tot niets zeggende dorpjes, obligate verstedelijkte gebiedjes, die buiten Nederland niemand kent.

“Ooit een buitenlander lyrisch over pakweg Dordrecht horen praten?”. Het is al een godswonder als zevan de oudste stad van Holland hebben gehoord. Bestuurders weigeren zich echter bij een marginale plek van hun “stad” neer te leggen en denken door het aantrekken van landelijk bekende winkeliers hun stad in de vaart der volken op de stoten. Alle binnensteden gaan gebukt onder dezelfde facades. Welkom in de eenheidsworst Nederland.

Naast het aantrekken van de geïkete winkeliers worden ook de sterke punten versterkt. Logisch. De sterke punten hebben vaak de beste lobby. Maar een miljoen kostende voordeur van een museum maakt het museum niet beter. Een irrelevante vorm van plastische chirurgie, die voor de stad (Dordrecht in dit geval) geen zodenaandedijk zal zeten. Bestuurders zien een mooi buitenkantje en tuimelen over elkaar heen om de linten feestelijk te knippen. Waar zewerkelijk in zouden moeten investeren weten ze niet. De angst egert en ze zien de regelmatig opduikende mogelijkheden niet.

Eind jaren 60, begin jaren 70 was er in Dordrecht onder invloed van provo, de opkomst van popmuziek en nieuwe kunstzinnige stromingen en disciplines een bruisend cultureel leven ontstaan. Wilde cafe's en terdy instellingen schoten als paddes tot en uit de grond. Het zogenaamd progressieve stadsbestuur schrok zich het aperlazeus en begon als door de duivel gebeten overal de stekkers uit te trekken. Met succes. In no time was de stad zo dood als een pier, een makkelijk te besturen anoniem stadje.

Ondememende gasten werden niet gestimuleerd, verbeeding gefrustreerd, liever karakterloosheid dan karakter. Soms flikkeren kleine steden op door onverwachte passanten, die de tongen losmaken en mensen dingen geven om zich te herinneren.

In 2008 stuitte ik in de Dordtse jaren 50 wijk Wielwijk op een bouwsel dat iets weg had van een pier. Ik zat er niet ver naast. Een doodlopend pad op een stelling in het braakliggend hart van een forse achterstads wijk bleek. De pier van Dordrecht te zijn. Operbare kunst, onontkooftbaar aanwezig. De buurt staarde, sprakenparticeerde. Zelden zoveel buitenwijkers over kunst horen praten.

De pier was opgericht door kunstenaars collectief Baracca dat en passant het volk ook nog besloekte met workshops, eet- en muziekperformances, muurtekeningen, rondleidingen, lichtshows en illegale drankverkoop. Tegen zoveel cultureel geweld is geen doodshoofdje van Van Lieshout opgewassen. Een van de dragende mensen achter dit cultureel bombardement was Yvo vander Vat. Hij was me nog nooit opgevallen en pas toen ging ik me realiseren hoe opvallend vaak hij de stad trakteert op opvallend werk. Ogenscheinlijk onbruikbare ruimtes worden als vanzelfsprekend getransformeerd in bruikbare ruimte.

Op het Dordtse Vrieseplein deed de oorgevel van een verder gesloopt pand dienst als toegangspoort tot een galerie. Een rorraad slechts door daklozen en alcoholisten bevolkte entree van de binnenstad kreeg bijna voor riks een ander tijdelijk aanzien.

Yvo ziet ruimtes en mogelijkheden. Veranderingen in de stad zijn geen ramp, het zijn mogelijkheden. Van het Vrieseplein was het maar een kleine stap naar een uitgedeed pand aan de Vrieseweg. Een ander pand, andere uitingen. Soms alleen. Maar vaak met anderen. De kruisbestuivingen de Yvo aangaat zorgen voor een spannend cultureel klimaat waar stadjes hun voordeel mee kunnen doen. Een stad stelt pas iets voor als er iets boeit en er creatieve geesten werken en elkaar accepteren, waarderen en beïnvloeden. Yvo is een stimulerende factor. Geef iedere stad zo'n man.